

ศักยภาพด้านที่พักในการจัดการท่องเที่ยวสายมูเตลู ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส

Accommodation Potential in Managing Mutelu Tourism in Phu Khao Thong Subdistrict, Sukhirin District, Narathiwat Province

ไกรสร วงศ์พรัตน์^{1*}, เก็ดทาวา บุญปรากฏ², ชุตินา ทศโร³, เจตน์สฤณี สังขพันธ์⁴, เชาวนี แก้วมโน⁵, ตรีภูมิพันธ์ ตรีตรีศวร⁶, อริสรา บุญรัตน์⁷, สุภาวดี ธรรมรัตน์⁸ และ นันทิยารัตน์ สุริโย⁹
Kraisorn Wongprad^{1*}, Kettawa Boonprakarn², Chutima Thutsaro³, Jedsarid Sangkan⁴, Chaowanee Kaewmano⁵, Tripumin Tritrithual⁶, Arisara Boonrat⁷, Supawadee Thammarat⁸ and Nanthiyarat Suriyo⁹

¹ อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

Lecturer, Faculty of Political Sciences, Hatyai University.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

² Assist Prof Dr., Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University.

^{3, 5, 6, 7} ดร., อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

^{3, 5, 6, 7} Dr., Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University

⁴ ดร.อาจารย์ประจำหลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการพัฒนามนุษย์และองค์การ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

⁴ Dr., Lecturer of MM (Human and Organization Development Innovation), Faculty of Political Sciences, Hatyai University

⁸ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

⁸ Lecturer, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University

⁹ นักวิจัยอิสระ

⁹ Freelance Researcher

*Corresponding author, E-mail: kettawa@hu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพที่พักในปัจจุบันของพื้นที่ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส และประเมินศักยภาพด้านที่พักสำหรับการท่องเที่ยวสายมูในพื้นที่ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส วิจัยดำเนินการวิจัยใช้วิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด จากกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากการสังเกต และสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เจ้าของรีสอร์ทและโฮมสเตย์ หน่วยงานภาครัฐ ประชาชน นักท่องเที่ยวทั่วไป และนักท่องเที่ยวสายมู จำนวน 17 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาโดยการนำข้อมูลมาจำแนกหมวดหมู่ตีความตามประเด็น ตีความสร้างข้อสรุป นำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า สถานภาพที่พักในปัจจุบันของพื้นที่ ตำบลภูเขาทอง มี 2 ลักษณะ คือ เป็นที่พักของเอกชนลักษณะเป็นรีสอร์ท ห้องพักทำเป็นหลังสามารถพักได้ 2 คน มีระเบียบ เป็นห้องปรับอากาศ สะดวกสบาย แต่ราคาแพง มีการตกแต่งตามหลักฮวงจุ้ย ส่วนที่พัก

ของชุมชนที่เป็นโฮมสเตย์ ราคาประหยัด สามารถอยู่ร่วมกันหลายคนใน 1 ห้อง มีทั้งที่เป็นพัดลมและห้องปรับอากาศมีการตกแต่งตามหลักความเชื่อของสายมูอยู่บางแห่ง สำหรับการประเมินศักยภาพความพร้อมการบริหารจัดการที่พักของการท่องเที่ยวสายมูเตลู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = .73) ศักยภาพด้านที่พักภายใต้หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของการท่องเที่ยวสายมูเตลู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = .96) ส่วนการประเมินศักยภาพที่พักตามความเชื่อของการท่องเที่ยวสายมูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = .57)

คำสำคัญ: ที่พักแหล่งท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวสายมูเตลู, ศักยภาพที่พักในแหล่งท่องเที่ยว

Abstract

This article aims to study the current accommodation status in Phu Khao Thong Sub-district, Sukhirin District, Narathiwat Province and assess the potential of accommodation for Mutelu tourism in Phu Khao Thong Sub-district, Sukhirin District, Narathiwat Province. The research methodology used quantitative and qualitative methods. The quantitative method collected data from 400 questionnaires from the sample group. The data were analyzed to find the mean and standard deviation. The qualitative method collected data from observation and in-depth interviews with 17 informants, including resort and homestay owners, government agencies, the general public, general tourists, and Mutelu tourists. The content analysis was conducted by categorizing the data, interpreting the issues, making conclusions, and presenting descriptive data. The research results found that the current status of accommodation in Phu Khao Thong Sub-district is divided into 2 types: private accommodation in the form of resorts, with rooms made into houses that can accommodate 2 people and have balconies; air-conditioned rooms, which are comfortable but expensive, and decorated according to Feng Shui principles; and community accommodation in the form of homestays, which are inexpensive and can accommodate many people in 1 room. There are both fan rooms and air - conditioned rooms, and some are decorated according to spiritual beliefs. The assessment of the potential and readiness of accommodation management for spiritual tourism is overall at a high level ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = .73). The potential of accommodation under the principles of sustainable tourism development of spiritual tourism is overall at a high level ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = .96) The assessment of the potential of accommodation based on the beliefs of Mutelu tourism is overall at a high level. ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = .57)

Keywords: Tourist Accommodation, Mutelu Tourism, Accommodation Potential in Tourist Attractions

บทนำ

ปัจจุบันมนุษย์เกิดวิกฤติในด้านเศรษฐกิจสังคม จึงได้พยายามหาทางออกโดยการเดินทางท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความอึดใจสุขใจ เบิกบาน ทั้งกาย และใจ เมื่ออยู่ในสถานที่นั้น ๆ ยิ่งไปกว่านั้นยังก่อให้เกิดปัญญาสั่งสมที่ปลดปล่อยตัวเองจากความทุกข์ได้ การได้เดินทางไปเยี่ยมชมสถาปัตยกรรมอันสวยงามของวัดวาอาราม สถาปัตยกรรม วิหารรูปเคารพของศาสนาต่าง ๆ ก่อให้เกิดความสงบใจ และรำลึกถึงบุญกุศลอันดีงาม การเที่ยวอย่างไฝรู้ อีกทั้งมีความเข้าใจในสถานที่ทางศาสนาและความเชื่อ (กรุงเทพฯ, 2566) ซึ่งการเดินทางประเภทนี้ยังก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตและจิตใจของ ผู้เดินทาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมทางศาสนาเป็นแรงจูงใจหนึ่งที่ทำให้ผู้คนเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ (จิรนนต์ไชยงามนอกซ์ ภัทรพันธ์ พันธู และเลห้ลา ตรีเอกานุกูล, 2559) ปรัชญาการณการเดินทางไปยังสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นการท่องเที่ยวสายมูเตลู ซึ่งได้เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากในประเทศไทย ทั้งนี้การบูชาและความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์เกี่ยวกับเครื่องรางของขลังต่าง ๆ โดยให้ความหมายไปในเชิงบวก ตัวอย่างเช่น ทำให้ร่ำรวยขึ้น ทำให้มีเสน่ห์ดึงดูด เพศตรงข้าม ดึงดูดทรัพย์ โชคดี แคล้วคลาดปลอดภัย (อชิป จันทรสุรีย์, 2564) ดังนั้นการกระทำของมนุษย์ส่วนใหญ่จึงออกมาในรูปแบบของการอ้อนวอน การร้องขอต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ช่วยปัดเป่าความชั่วร้ายหรือเลวร้ายออกจากตนเอง ดังนั้นจึงเป็นเรื่องปกติที่มนุษย์จะเสาะแสวงหาสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อ เพื่อให้ได้สัมผัสกับพลังเหนือธรรมชาติ (ประเมษฐ์ พิชญ์พันธ์เดชา, 2561) ความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาที่มีการชี้นำการกระทำตน อาทิ การดูแลสุขภาพ การทำนายนายจากใบเซียมซี หรือการบนบานศาลกล่าว ซึ่งแต่ละการกระทำล้วนตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อในการรักษาโรคร้ายไข้เจ็บของคนในสังคมที่การแพทย์ปัจจุบันไม่สามารถรักษาให้หาย มนุษย์ก็จะอาศัยการรักษาจากอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์และคำขอพรต่าง ๆ โดยความเชื่อที่ว่าอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จะช่วยปัดเป่าสิ่งชั่วร้ายที่ทำให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บได้ (ชนัญ วงษ์วิภาค, 2552)

กิจกรรมทางการท่องเที่ยวสายมู ส่งผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมและโปรแกรมการท่องเที่ยวชุมชนทำให้ชุมชนสร้างเรื่องเล่าให้สถานที่ต่าง ๆ เป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์หรือการจัดการท่องเที่ยวการขอพรจากพระ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในวัด หรือศาลเจ้า เกิดการจัดการท่องเที่ยวในแหล่งชุมชน และขยายกิจกรรมที่พักในรูปแบบโฮมสเตย์ (Homestay) ให้มีความเป็นสายมูเพิ่มมากขึ้น (พัชรภรณ์ จันทราภ, 2563) ซึ่งประเทศไทยมีจุดเด่นในเรื่องของยุทธศาสตร์ทางการท่องเที่ยว และเป็นช่องทางหนึ่งเพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับครอบครัว หรือสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนนั้น ๆ ทั้งนี้ยังถือเป็นการช่วยเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ ออกสู่สายตาของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ การจัดการท่องเที่ยวสายมูยังช่วยส่งเสริมการนำวัฒนธรรมท้องถิ่นมาทำให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2548)

ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชันและป่ารกทึบ มีสภาพผืนป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ อากาศภายในอำเภอสุคิรินค่อนข้างเย็นสบายเกือบตลอดทั้งปี จนได้รับการเรียกขานว่าเป็น “สวิตเซอร์แลนด์เมืองไทย” (องค์การบริหารส่วนตำบลภูเขาทอง, 2567) ซึ่งชาวบ้านในชุมชนเป็นผู้นำเที่ยว มีกิจกรรมมากมาย ทั้งการท่องเที่ยวแบบมูเตลู นั่นคือ การท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับความเชื่อความศรัทธาในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในอดีต นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ชื่อเสียงของเหมืองแร่ทองคำโตะโมะ และองค์เจ้าแม่โตะโมะ ซึ่งมีประวัติศาสตร์ในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์และเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนาน (Kreiner & Wall, 2015) การที่นักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมการร่อนทองจากสายแร่ทองคำเหมืองแร่โตะโมะ และการเข้าร่วมเคารพบูชาเจ้าแม่โตะโมะจะมีความเชื่อในเรื่อง

โซคลาก การคุ้มครองให้ปลอดภัย การขอพรให้ได้มีงานทำ การเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเหล่านี้ สิ่งสำคัญที่จะขาดไม่ได้ คือ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านที่พัก เป็นปัจจัยสำคัญที่จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างถิ่นให้สามารถเข้ามาพักแรมในพื้นที่ตำบลภูเขาทอง ได้เป็นอย่างดีแต่อย่างไรก็ตามที่พักที่มีในพื้นที่ตำบลภูเขาทอง ยังมีน้อยและไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว ทั้งด้านความแตกต่างระหว่างที่พักสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทั่วไปที่มีเพียงสิ่งอำนวยความสะดวก แต่หากเป็นที่พักของนักท่องเที่ยวสายบุญจะต้องมีลักษณะที่พิเศษที่รองรับความเป็นสายบุญที่คนมาแสวงหาความเจียบสงบ ความสุขทางใจ ความเป็นธรรมชาติ แต่อย่างไรก็ตามมีที่พักบางแห่งยังเป็นที่พักที่รองรับนักท่องเที่ยวทั่วไป แต่บางแห่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวสายบุญได้นั้นคือ การสร้างที่พักตามหลักฮวงจุ้ย การใช้โทนสีสว่างจะช่วยกระตุ้นพลังงาน และสร้างความอบอุ่น ยิ่งไปกว่านั้น การตกแต่งที่พักด้วยต้นไม้มงคล เช่น ต้นนางกวักที่ช่วยกวักเงิน โชคลาภเข้าบ้าน ต้นเสน่ห์จันทร์แดง ช่วยเรื่องเมตตามหานิยม มีคนรักใคร่ การแขวนกระดิ่ง โคมบายหน้าบ้าน จะช่วยเพิ่มกระแสการไหลเวียนพลังงานบวก

จากปรากฏการณ์ข้างต้นผู้วิจัย จึงเกิดคำถามว่าที่พักในพื้นที่ตำบลภูเขาทอง มีสถานภาพอย่างไร ในปัจจุบัน ซึ่งสถานภาพดังกล่าวเป็นการประเมินถึงความพร้อมที่มีอยู่ในปัจจุบันของที่พักทั้งที่เป็นรีสอร์ทของเอกชน และโฮมสเตย์ของชุมชนและของชาวบ้าน ว่าตอบโจทย์นักท่องเที่ยวสายบุญหรือไม่อย่างไร และมีศักยภาพอย่างไร โดยการประเมิน 3 ส่วน คือ การประเมินศักยภาพด้านการบริหารจัดการที่พัก การประเมินศักยภาพภายใต้หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการประเมินศักยภาพตามหลักความเชื่อของการท่องเที่ยวสายบุญ เพื่อที่จะทำให้เกิดการหาแนวทางการเพิ่มศักยภาพการบริการด้านสถานที่พักให้มีประสิทธิภาพและให้เกิดความพึงพอใจต่อนักท่องเที่ยวสายบุญมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานภาพที่พักโฮมสเตย์และรีสอร์ทในปัจจุบันของพื้นที่ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคริบน จังหวัดนราธิวาส
2. เพื่อประเมินศักยภาพด้านที่พักสำหรับการท่องเที่ยวสายบุญในพื้นที่ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคริบน จังหวัดนราธิวาส

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

การท่องเที่ยวสายบุญเตลู่

อาหมัดอัลซารี (2559) กล่าวว่า ความเชื่อ เป็นเรื่องราวของความศรัทธาที่คนในท้องถิ่นมีต่อสิ่งนั้น ๆ ซึ่งมักเป็นความเชื่อต่อสิ่งนอกเหนือธรรมชาติที่จะสามารถทำให้ตนมีความสุขหรือความทุกข์ในชีวิตได้ โดยเฉพาะเรื่องผี วิญญาณ ที่อยู่คู่กับพื้นที่มาอย่างยาวนานจนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตคนในท้องถิ่นสู่การกำหนดเป็นสิ่งสูงสุดที่ต้องเคารพนับถือและการมีความเชื่อดังกล่าว จึงนำมาสู่การปฏิบัติในรูปแบบของการประกอบพิธีกรรมหรือกราบไหว้ เพื่อการขอพร บอนบาน หรือการขอความช่วยเหลือ สิ่งที่อยู่นอกเหนือจากธรรมชาติ

อชิป จันทรสุรีย์ (2565) อธิบายคำว่า “บุญเตลู่” ไว้ว่า เป็นการบูชาเครื่องรางของขลัง อย่าง ตะกรุด กำไลหินมงคลเสริมดวง โดยมีทั้งกลุ่มดารา บุคคล ที่มีชื่อเสียงให้ความสนใจ จึงทำให้เกิดคำว่า “สายบุญ” ที่ใช้เรียกแทนบุคคลที่บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์และเครื่องรางของขลังต่าง ๆ โดยรวมความหลากหลายทางความเชื่อและศาสนาเป็นสิ่งที่ช่วยยึดเหนี่ยวจิตใจให้กับผู้ที่ศรัทธาในด้านบวก

สุรพร อ่อนพุทธา วิญญู ปรอยกระโทก วรางกูร อิศรางกูร ณ อยุธยา และสัจจาจาก จอมโนนเขวา (2566) ศึกษาคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าและการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเจนซี สายมูเตลู ทำการเก็บข้อมูลจากคนเจนเนอเรชั่นซีที่มีความชอบในการเดินทางไปวัดสายมูเตลูในพื้นที่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑลพบว่า มิติคุณภาพการบริการของวัดสายมูเตลู ประกอบไปด้วย 6 มิติ ได้แก่ ความน่าเชื่อถือ การให้ความเชื่อมั่น สิ่งที่จับต้องได้ การเห็นอกเห็นใจ การตอบสนอง และความสามัคคีส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อการรับรู้คุณค่าและการตัดสินใจเดินทาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ธนาภรณ์ วงศ์ชู (2566) ศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงศรัทธา (สายมู) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง พบว่า ลักษณะและองค์ประกอบทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศรัทธา กรณีศึกษา ในบริบทเมืองรองประเทศไทยและต่างประเทศที่มีศักยภาพสูงที่สุด สามารถแบ่งผลออกเป็น 2 ส่วน 1) ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่โดยรอบสถานที่เชิงศรัทธา ประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจในพื้นที่ศึกษา การเข้าถึงที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวก และกิจกรรมอื่น ๆ ในพื้นที่ และ 2) ลักษณะทางกายภาพของสถานที่เชิงศรัทธา ประกอบด้วย รูปแบบสถานที่เชิงศรัทธา รูปแบบการใช้งานพื้นที่ (Programming) ลักษณะการจัดวางผัง และรูปแบบการสักการะ โดยในบริบทเมืองรองประเทศไทย จะมีจุดร่วมของลักษณะทางกายภาพของสถานที่เชิงศรัทธาไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนบริบทต่างประเทศ จะมีลักษณะของจุดร่วมที่หลากหลาย ซึ่งมีข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกันไปในแต่ละรูปแบบ

ศิริวรรณ สิทธิกา (2566) อธิบายถึงจักรวาลสายมู การตลาดที่ขับเคลื่อนด้วยความเชื่อกับวัตถุดิบที่ถูกทำให้ศักดิ์สิทธิ์ สะท้อนให้เห็นว่า ความเชื่อและบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์และเครื่องรางของขลังของผู้คนในจักรวาล ‘มูเตลู’ นำมาสู่ธุรกิจสายมูที่สร้างเม็ดเงินมหาศาล ในโลกที่เราต้องยืนอยู่ท่ามกลางสภาวะไม่แน่นอนของเศรษฐกิจ สังคม การเมือง โรคอุบัติใหม่ ในขณะที่ยุคสมัยมีแต่ก้าวไปข้างหน้า ในทางกลับกัน ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ศาสนา ศาสตร์ ที่ดูเหมือนว่าจะเป็นตัวแทนของความล้าหลังกลับเติบโต เคียงคู่กันอย่างไม่เคยแยกจากการขอพรอธิษฐาน สวดอ้อนวอน การบนบานศาลกล่าว การคาดหวังความช่วยเหลือจากสิ่งที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์พิสูจน์ไม่ได้ กลายมาเป็นคำที่เราคุ้นหูอย่างคำว่า ‘มูเตลู’ หรือคำว่า ‘สายมู’ ที่นำมาใช้เรียกบุคคลทั่วไปที่มีความเชื่อและบูชาในสิ่งศักดิ์สิทธิ์และเครื่องรางของขลัง เพื่อประโยชน์กับตัว ไม่ว่าจะเป็นการเงิน การงาน ความรัก สุขภาพ ความปลอดภัย ที่ให้ผลเบื้องต้นแน่นอน ในฐานะที่พึ่งทางใจ

Dickman (1996) ได้อธิบายองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยว 5A ที่พัก (Accommodation) เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญที่ต้องมีพร้อม เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถพักค้างคืนได้ อาจเรียกได้ว่า เป็นจุดหมายปลายทางที่แท้จริงของการท่องเที่ยว ซึ่งที่พักสามารถเป็นได้ทั้ง โรงแรม โมเต็ล เกสต์เฮาส์ รีสอร์ท โฮมสเตย์

สรุปการสร้างที่พักเหล่านี้ ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการหรือชุมชนจะสร้างและตกแต่งตามหลักฮวงจุ้ย เพื่อความเป็นสิริมงคลในการประกอบการอยู่แล้ว ดังนั้นการประเมินศักยภาพตามความเชื่อของการท่องเที่ยวสายมูจะประเมินเป็น 2 ด้าน คือ 1) การสร้างที่พักตามความเชื่อของการท่องเที่ยวสายมู 2) การตกแต่งที่พักตามความเชื่อของการท่องเที่ยวสายมู

แนวคิดที่พักโฮมสเตย์

ศิริตา ศรีสุวรรณ และบงกช เดชมิตร (2562) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์ ให้คงเสน่ห์ และแตกต่างอย่างมีอัตลักษณ์เพื่อตอบโจทย์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์ให้ตอบโจทย์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีดังนี้ 1) สร้างอัตลักษณ์

เอกลักษณ์ คงเส้นตัวตนของชุมชนและโฮมสเตย์ที่โดดเด่นและเข้มแข็ง 2) สร้างความรู้สึกรักความเป็นเจ้าของให้กับคนในชุมชน 3) สร้างการเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น 4) สร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักโฮมสเตย์ และ 5) สร้างการเชื่อมโยงและบูรณาการโฮมสเตย์กับการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ นอกจากนั้น ยังมีงานศึกษาของกาญจนา สุคันธสิริกุล (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาศักยภาพการตลาดบริการของโฮมสเตย์ที่ได้รับรองมาตรฐาน ในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า 1) โฮมสเตย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานมีศักยภาพการตลาดบริการครอบคลุมทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและการกระจายสินค้า ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการ และด้านลักษณะทางกายภาพ ตามกรอบมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย 2) ปัญหาและอุปสรรคด้านการตลาดบริการของโฮมสเตย์ ได้แก่ การปรับปรุงคุณภาพของที่พักรับและบริการยังสู้กับเอกชนไม่ได้ การปรับราคาไม่สามารถทำได้ง่ายนักเนื่องจากมีราคาใกล้เคียงกับคู่แข่ง สถานที่ตั้งของกลุ่มโฮมสเตย์ตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบทการเดินทางไม่สะดวกในบางฤดูกาล ช่องทางที่ใช้ในการติดต่อส่วนใหญ่ผ่านทางโทรศัพท์บางครั้งไม่สามารถติดต่อได้ การส่งเสริมการตลาดยังคงอาศัยหน่วยงานจากภาครัฐช่วยเหลือในการจัดทำใบปลิวและฝากเว็บไซต์ไว้กับหน่วยงานต่าง ๆ บุคลากรบางส่วนยังขาดความรู้และมีจำนวนไม่เพียงพอในการบริการนักท่องเที่ยว ด้านกระบวนการชุมชนบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการ การดำเนินงาน หรือการสร้างรายได้จากบริการอื่น ๆ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเป็นพื้นที่ชนบททางไกลสิ่งอำนวยความสะดวก

การประเมินศักยภาพภายใต้หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

มีการประเมินเป็นใน 3 ประเด็น คือ (สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550, น.3)

1. ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีตัวบ่งชี้ 2 ข้อ ได้แก่ (1) การวางแผนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมว่าด้วยนโยบายและการจัดการ และ (2) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม
2. ความเป็นมิตรกับชุมชน มีตัวบ่งชี้ 2 ข้อ ได้แก่ (1) ความสัมพันธ์กับชุมชน และ (2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนโอกาสทางเศรษฐกิจในชุมชน
- 3 ความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ ได้แก่ (1) การรักษาสภาพเดิมและความงดงามของสถานที่ (2) ความปลอดภัย ความสะอาดและความสะดวกสบายในที่พักรวม และ (3) การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น

การประเมินศักยภาพด้านการบริหารจัดการที่พัก

การประเมินองค์ประกอบตามมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกด้านที่พัก มีตัวชี้วัด 4 ด้าน คือ (พัชรภรณ์ จันทราภฏ, 2563)

1. ด้านความสะอาด มีตัวชี้วัด 4 ตัวคือ 1) มีห้องพักเป็นสัดส่วน 2) มีอุปกรณ์เครื่องนอนที่สะอาดเปลี่ยนทุกครั้งที่มีการเข้าพัก 3) ห้องน้ำสะอาดและมิดชิด มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก 4) บริเวณห้องครัวมีความสะอาด 5) มีการจัดเก็บอุปกรณ์เป็นระเบียบมีภาชนะใส่อาหารที่สะอาด
2. ด้านความสะดวกสบาย ได้แก่ 1) ที่พักอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว 2) จำนวนที่พักเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว 3) มีการให้การต้อนรับและแนะนำข้อมูลให้ผู้เข้าพัก 4) มีร้านสะดวกซื้อตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง
3. ด้านความปลอดภัย ภายในที่พักมีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้น มีระบบการส่งต่อผู้ประสบภัย/ผู้ป่วยไปยังหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญหรือมีอาชีพในการแก้ไขปัญหาอันเกิดจากกรณีฉุกเฉิน เช่น

หน่วยกู้ภัย โรงพยาบาล คลินิก มีมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย

4. ด้านการบริการ ได้แก่ 1) ราคามีความเหมาะสม 2) ผู้ให้บริการมีอัธยาศัยที่ดีต่อผู้เข้าพัก

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชน และนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในงานประเพณีบุญบั้งไฟ และฉลองสมโภชองค์เจ้าแม่โต๊ะโมะ ศาลเจ้าโต๊ะโมะ ในพื้นที่ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส

การกำหนดขนาดตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้สูตรของคอคแรน (Cochran, 1977) ใช้ในกรณีที่ไม่ทราบขนาดของประชากรที่แน่นอน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวนตัวอย่างอย่างน้อยเท่ากับ 385 ตัวอย่าง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง เพื่อให้ข้อมูลที่ได้น่าเชื่อถือมากที่สุด

การสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยการกำหนดสัดส่วนประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน และนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานฉลองสมโภชศาลเจ้าโต๊ะโมะ และงานประเพณีบุญบั้งไฟ

2. ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

เจ้าของโฮมสเตย์ จำนวน 3 คน เจ้าของและผู้ดูแลรีสอร์ท 2 คน ประชาชนในพื้นที่ 2 คน นักท่องเที่ยวทั่วไป 2 คน นักท่องเที่ยวสายมู จำนวน 5 คน และหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 3 คน การกำหนดขนาดตัวอย่างของผู้ให้ข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์จนกว่าข้อมูลจะอิ่มตัว (ประไพพิมพ์ สุธีสินนท์ และประสพชัย พสุนนท์, 2559)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.1 แบบสอบถามประเมินศักยภาพ มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ศักยภาพการบริหารจัดการที่พักของการท่องเที่ยวสายมู

ตอนที่ 2 ศักยภาพด้านที่พักภายใต้หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ตอนที่ 3 ศักยภาพด้านที่พักตามหลักความเชื่อของการท่องเที่ยวสายมู

เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553 อ้างถึงใน เจตนัสฤกษ์ สังขพันธ์, 2563) มีเกณฑ์ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง คิดเห็นความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง คิดเห็นความพร้อมอยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง คิดเห็นความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง คิดเห็นความพร้อมอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง คิดเห็นความพร้อมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์การแปลความหมาย (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553 อ้างถึงใน เจตนัสฤกษ์ สังขพันธ์, 2563)

ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายความว่า มีศักยภาพความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายความว่า มีศักยภาพความพร้อมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายความว่า มีศักยภาพความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายความว่า มีศักยภาพความพร้อมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายความว่า มีศักยภาพความพร้อมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามโดยการให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ประเมินค่า IOC ได้เท่ากับ .67 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) และนำไป Try Out กับประชาชน และนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นจากสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) แบบวัดจะต้องมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาไม่ต่ำกว่า .70 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่มีความเชื่อถือได้ (Cronbach, 1990) ปรากฏว่า แบบสอบถามตอนที่ 1 ภาพรวมมีค่าเท่ากับ .84 ด้านความสะอาด มีค่าเท่ากับ .83 ด้านความสะดวก มีค่าเท่ากับ .79 ด้านความปลอดภัย มีค่าเท่ากับ .81 ด้านการบริการ มีค่าเท่ากับ .85 ตอนที่ 2 ภาพรวม มีค่าเท่ากับ .87 ด้านความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีค่าเท่ากับ .85 ด้านเป็นมิตรกับชุมชน มีค่าเท่ากับ .86 ด้านเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว มีค่าเท่ากับ .88 ตอนที่ 3 ที่พักตามหลักความเชื่อของการท่องเที่ยวสายบุญ ภาพรวมมีค่าเท่ากับ .83 ด้านการสร้างที่พักตามความเชื่อของการท่องเที่ยวสายบุญ มีค่าเท่ากับ .82 และด้านการตกแต่งที่พักตามความเชื่อของการท่องเที่ยวสายบุญ มีค่าเท่ากับ .84 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์

3.2 แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพที่พักในปัจจุบันของพื้นที่ตำบลภูเขาทอง ความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวด้านที่พักในแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลภูเขาทอง และการสร้างที่พักตามความเชื่อของการท่องเที่ยวสายบุญ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ขึ้น

3.3 การสังเกตแบบมีส่วนร่วมโดยการเข้าพักในที่พักที่เป็นรีสอร์ท และโฮมสเตย์ที่มีการตกแต่งแบบสายบุญ และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยการสังเกตสภาพภูมิทัศน์บริเวณรีสอร์ทและโฮมสเตย์ในพื้นที่ศึกษา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน ทั้ง 8 หมู่บ้าน และนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในงานฉลองสมโภชองค์เจ้าแม่โถ๊ะโมะ และในงานประเพณีบุญบั้งไฟหนึ่งเดียวในภาคใต้ จำนวน 400 ชุด

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลจนกว่าข้อมูลจะอิ่มตัวได้ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 17 คน ได้แก่ เจ้าของโฮมสเตย์ จำนวน 3 คน เจ้าของและผู้ดูแลรีสอร์ท 2 คน ประชาชน 2 คน นักท่องเที่ยวสายบุญ 5 คน นักท่องเที่ยวทั่วไป 3 คน และหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 2 คน นอกจากนั้นยังใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมโดยการสังเกตสภาพภูมิทัศน์ของที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว และสังเกตแบบมีส่วนร่วมโดยการเข้าพักในที่พัสดังกล่าวจากกลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้ง 3 ตอนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลการวิจัยเป็นตารางและอธิบายใต้ตาราง

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการจำแนกหมวดหมู่ตามประเด็น ติความ สร้างข้อสรุป วิเคราะห์เชิงเนื้อหา นำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. สถานภาพที่พักในปัจจุบันของพื้นที่ตำบลภูเขาทอง

ความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวด้านที่พักในแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลภูเขาทอง มีหลายระดับ ทั้งที่เป็นของเอกชนและชุมชน ได้แก่

1) ที่พักของเอกชน คือ ไร่โอปาโจ ลักษณะเป็นรีสอร์ท ห้องพักทำเป็นหลังสามารถพักได้ 2 คน บางหลังสามารถพักได้ 3 คน มีสระเปียง เป็นห้องปรับอากาศ สะดวกสบาย บรรยากาศสบายเหมือนเมืองในหมอก ราคาประมาณ 1,200 – 1,500 บาท อาหารเช้า มีร้านอาหารและมีร้านบริการเครื่องดื่มเป็นของรีสอร์ท เปิดบริการเวลาประมาณ 7.00 - 19.00 น. (นฤพนธ์ โยงปราง, สัมภาษณ์วันที่ 6 มิถุนายน 2567 ; พาชียะห์ ลอกอ, สัมภาษณ์วันที่ 6 มิถุนายน 2567 ; อุสมัน, สัมภาษณ์วันที่ 6 มิถุนายน 2567) การสร้างรีสอร์ทจะหันหน้าห้องพักไปในทิศตามหลักฮวงจุ้ย ด้านหลังที่พักรจะเป็นเนินสูง ด้านหน้าที่พักรจะมีสระน้ำ และมีปลูกต้นไม้ร่มครอบ ๆ ที่พัก นอกจากนั้นยังมีการปลูกต้นไม้ยืนต้นกระจายรอบที่พัก มีการใช้สีโทนสว่างบางห้อง และบางห้องจะเป็นสีของเนื้อไม้เป็นแบบธรรมชาติ บางหลังจะแขวนโมบาย กระดิ่งให้มีเสียงดังเวลาลมพัดจะดังกรุ๊งกริ๊ง (การสังเกตสภาพภูมิทัศน์ด้านที่พักรีสอร์ทของผู้วิจัย, วันที่ 6 มิถุนายน 2567)

ภาพที่ 1 รีสอร์ท ไร่โอปาโจ หมู่ 1 ต.ภูเขาทอง อ.สุคีริน จ.นราธิวาส

2) ที่พักของชุมชนเป็นโฮมสเตย์ มีลักษณะบ้านเป็นหลังแบบครอบครัวสามารถอาศัยอยู่ได้หลายคน หรือเป็นเพื่อนที่มาเป็นกลุ่มใหญ่ ห้องนอนปรับอากาศนอนได้ประมาณ 10 คน เป็นที่นอนวางเรียงต่อกัน มีบริเวณห้องนั่งพักผ่อน 1 ห้องเป็นพัดลม และมีห้องครัวสำหรับประกอบอาหารหรือจัดเตรียมอาหารที่สะอาดถูกสุขลักษณะ มีมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย มีห้องน้ำ 2 ห้องรองรับนักท่องเที่ยว

ภายในบ้าน ราคาประมาณ 200 บาท ต่อคน (เทียม ชัยโคตร, สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤษภาคม 2567 ; อัมพร ฤทธิ์ขารี, สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤษภาคม 2567 ; ปราณี ทวีรัตน์, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤษภาคม 2567) ส่วนโฮมสเตย์อีกแห่งหนึ่งจะจัดห้องเป็นส่วนหนึ่งอยู่ในบ้านของเจ้าของบ้านแบ่งเป็นห้องพัสดมนอนได้ประมาณ ห้องละ 6 คน ราคาประมาณห้องละ 800 บาท (ดำ พันธมณี, สัมภาษณ์วันที่ 6 มิถุนายน 2567) แต่อย่างไรก็ตามพบว่า ราคามีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมพบว่า ถ้าเป็นรีสอร์ทจะมีราคาสูงเกินไปเมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพ หากเป็นโฮมสเตย์จะมีราคาถูกกว่า ข้อเสีย คือ โฮมสเตย์ส่วนใหญ่จะมีพัสดม ไม่มีเครื่องปรับอากาศ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวในช่วงฤดูร้อน ที่อากาศร้อนอบอ้าว นักท่องเที่ยวบางกลุ่มจะชอบความสะดวกสบายมากกว่า (กฤษ เสนาพันธ์, สัมภาษณ์วันที่ 21 พฤษภาคม 2567; สุภาพ จามิกรณ์, สัมภาษณ์วันที่ 21 พฤษภาคม 2567; ปาน ทะขุ่ย, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤษภาคม 2567) นอกจากนั้นจากการสังเกตพบว่า จามิกรณ์โฮมสเตย์จะสร้างที่พักที่มีสี่ส้นสไต มีสระน้ำที่ใช้เลี้ยงปลาอยู่หน้าที่พักรอบ ๆ ที่พักจะมีการปลูกต้นไม้มงคล และมีกระดังลมแขวนอยู่หน้าห้องพักเสียงดัง ส่วนโฮมสเตย์ประชารัฐของชุมชนจะปลูกเฉพาะต้นไม้มงคลข้างหน้าที่พัก โฮมสเตย์ของนายดำ พันธมณีเป็นที่พักแบบทั่วไป (สังเกตที่พักโฮมสเตย์ของผู้วิจัย, วันที่ 21 พฤษภาคม 2567)

ภาพที่ 2 โฮมสเตย์ประชารัฐ หมู่ 3 บ้านโต๊ะโมะ ต.ภูเขาทอง อ.สุคีริน จ.นราธิวาส

ภาพที่ 3 จามิกรณ โสมสสัย หมู่ 3 บ้านโคกมะม่วง ต.ภูเขาทอง อ.สุคริพ จ.นราธิวาส

ภาพที่ 4 โสมสสัยนางคำ พันธมณี หมู่ 3 บ้านโคกมะม่วง ต.ภูเขาทอง อ.สุคริพ จ.นราธิวาส

2. ประเมินศักยภาพด้านที่พักสำหรับการท่องเที่ยวสายมู

ในพื้นที่ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคริพ จังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยมีการประเมิน 3 ด้าน คือ ด้านศักยภาพการบริหารจัดการที่พักของการท่องเที่ยวสายมู ด้านศักยภาพสถานที่พักแรมภายใต้หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และด้านที่พักตามหลักความเชื่อของการท่องเที่ยวสายมู ดังตารางที่ 1 - 3 ดังนี้

2.1 ศักยภาพการบริหารจัดการที่พักของการท่องเที่ยวสายมู

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงานประเพณีบุญบั้งไฟ และฉลองสมโภชองค์เจ้าแม่โต๊ะโมะ ใช้แบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ศักยภาพด้านการบริหารจัดการที่พักของการท่องเที่ยวสายมู

เกณฑ์การประเมินศักยภาพด้านการบริหารจัดการที่พัก	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับศักยภาพ
1. ด้านความสะอาด	3.56	.97	มาก
1.1 ห้องพักสะอาด อุปกรณ์ครบครันพร้อมบริการนักท่องเที่ยว	3.78	.84	มาก
1.2 มีอุปกรณ์เครื่องนอนที่สะอาดเปลี่ยนทุกครั้งที่มีการเข้าพัก	3.60	1.08	มาก
1.3 ห้องน้ำสะอาดและมิดชิด มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก	3.25	1.01	ปานกลาง
1.4 บริเวณห้องครัวมีความสะอาด	3.40	1.00	ปานกลาง
1.5 มีการจัดเก็บอุปกรณ์เป็นระเบียบมีภาชนะใส่อาหารที่สะอาด	3.59	.88	มาก
2. ด้านความสะดวกสบาย	3.60	.84	มาก
2.1 ที่พักอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว	3.55	.84	มาก
2.2 จำนวนที่พักเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว	3.63	.83	มาก
2.3 มีการให้การต้อนรับและแนะนำข้อมูลให้ผู้เข้าพัก	3.63	.96	มาก
2.4 มีร้านสะดวกซื้อตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง	3.32	1.06	ปานกลาง
3. ด้านความปลอดภัย	3.61	.83	มาก
3.1 ภายในที่พักมีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้น	3.56	.97	มาก
3.2 มีระบบการส่งต่อผู้ประสบภัย/ผู้ป่วยไปยังหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญ หรือมีอาชีพในการแก้ไขปัญหาอันเกิดจากกรณีฉุกเฉิน เช่น หน่วยกู้ภัย โรงพยาบาล คลินิก	3.59	.96	มาก
3.3 มีมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย	3.70	.82	มาก
4. ด้านการบริการ	3.59	.96	มาก
4.1 ราคามีความเหมาะสม	3.44	.92	ปานกลาง
4.2 ผู้ให้บริการมีอัธยาศัยที่ดีต่อผู้เข้าพัก	3.63	.96	มาก
รวม	3.68	.73	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ศักยภาพการบริหารจัดการที่พักของการท่องเที่ยวสายมูเตลู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = .73) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับศักยภาพค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความปลอดภัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = .83) รองลงมา ด้านความสะดวกสบาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = .84)

2.2 ศักยภาพด้านที่พักภายใต้หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

มีองค์ประกอบในการประเมินศักยภาพดังนี้ 1) ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีตัวบ่งชี้ 2 ข้อ ได้แก่ (1) การวางแผนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมว่าด้วยนโยบายและการจัดการ และ (2) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม 2) ความเป็นมิตรกับชุมชน มีตัวบ่งชี้ 2 ข้อ ได้แก่ (1) ความสัมพันธ์กับชุมชน และ (2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนโอกาสทางเศรษฐกิจในชุมชน 3) ความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ ได้แก่ (1) การรักษาสภาพเดิมและความงามของสถานที่ (2) ความปลอดภัย ความสะอาดและความสะดวกสบายในที่พักแรม และ (3) การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ศักยภาพด้านที่พักภายใต้หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เกณฑ์การประเมินศักยภาพด้านที่พัก ภายใต้หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ศักยภาพ
1. ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	3.62	.74	มาก
1.1 การวางแผนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมว่าด้วยนโยบาย และการจัดการ	3.67	.92	มาก
1.2 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม	3.56	1.08	มาก
2. ความเป็นมิตรกับชุมชน	3.68	.74	มาก
2.1 ความสัมพันธ์กับชุมชน	3.63	.96	มาก
2.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนโอกาส ทางเศรษฐกิจในชุมชน	3.70	.91	มาก
3. ความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว	3.61	.83	มาก
3.1 การรักษาสภาพเดิมและความงามของสถานที่	3.56	.93	มาก
3.2 ความปลอดภัย ความสะอาดและความสะดวกสบาย ในที่พักรวม	3.63	.96	มาก
3.3 การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและ วัฒนธรรมท้องถิ่น	3.55	.97	มาก
รวม	3.63	.96	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ศักยภาพด้านที่พักภายใต้หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของการท่องเที่ยวสยามภูเก็ต โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = .96) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับศักยภาพค่าเฉลี่ยสูงสุด คือความเป็นมิตรกับชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = .74) รองลงมาได้แก่ ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = .83) และความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = .83)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่สูงที่สุด คือ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนโอกาสทางเศรษฐกิจในชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = .91) รองลงมา ได้แก่ การวางแผนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมว่าด้วยนโยบายและการจัดการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = .92) และความปลอดภัย ความสะอาดและความสะดวกสบายในที่พักรวม และความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = .96)

2.3 ศักยภาพที่พักตามหลักความเชื่อของการท่องเที่ยวสยาม

มีองค์ประกอบในการประเมินศักยภาพดังนี้ 1) การสร้างที่พักตามความเชื่อของการท่องเที่ยวสยาม 2) การตกแต่งที่พักตามความเชื่อของการท่องเที่ยวสยาม นำเสนอตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การประเมินศักยภาพที่ฟักตามหลักความเชื่อของการท่องเที่ยวสายมู

เกณฑ์การประเมินศักยภาพด้านที่ฟัก ตามหลักความเชื่อของการท่องเที่ยวสายมู	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ศักยภาพ
1. การสร้างที่ฟักตามความเชื่อของการท่องเที่ยวสายมู	3.52	.73	มาก
1.1 ด้านหลังที่ฟักเป็นเนินสูงเปรียบเหมือนภูเขา	3.62	.79	มาก
1.2 ด้านหน้าที่ฟักมีแหล่งน้ำ	3.44	.79	ปานกลาง
1.3 สร้างที่ฟักหันไปทิศใดเพื่อให้ลมพัดผ่านได้ตลอดทั้งปี	3.66	.87	มาก
1.4 สร้างที่ฟักให้มีแสงสว่างส่องถึง	3.55	.79	มาก
1.5 ที่ฟักอยู่ใกล้กับสถานที่ศักดิ์สิทธิ์	3.52	.80	มาก
2. การตกแต่งที่ฟักตามความเชื่อของการท่องเที่ยวสายมู	3.60	.72	มาก
2.1 การใช้สีโทนสว่างภายในและภายนอกที่ฟักเพื่อเพิ่มพลังบวกให้กับคนที่มาฟัก	3.78	.75	มาก
2.2 การปลูกพืชบริเวณหน้าบ้านฟักที่มีความหมายที่ดี เจริญรุ่งเรือง	3.52	.93	มาก
2.3 มีต้นไม้ใหญ่รอบที่ฟักเพื่อให้เกิดความร่มรื่น	3.40	.79	ปานกลาง
2.4 มีเครื่องรางของขลังประดับอยู่บริเวณที่ฟัก เช่น กระดิ่งลม แขวนหน้าบ้าน น้ำพุอยู่หน้าบ้านจะทำให้ผู้อยู่เย็นเป็นสุข และนำพาโชคลาภเข้ามาสู่คนที่มาฟัก	3.48	.84	ปานกลาง
2.5 มีอากาศถ่ายเทสะดวกจะช่วยให้พลังงานไหลเวียนได้ดี	3.67	.78	มาก
2.6 ที่ฟักสะอาดเป็นระเบียบเพื่อเปิดรับพลังงานและโอกาสดี ๆ ใหม่ ๆ เข้ามาให้กับนักท่องเที่ยวที่มาฟัก	3.71	.72	มาก
รวม	3.56	.57	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า การประเมินศักยภาพความพร้อมด้านที่ฟักตามหลักความเชื่อของการท่องเที่ยวสายมู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = .57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับศักยภาพสูงที่สุด คือ การตกแต่งที่ฟักตามความเชื่อของการท่องเที่ยวสายมูอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = .72) รองลงมา ได้แก่ การสร้างที่ฟักตามความเชื่อของการท่องเที่ยวสายมู อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = .73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีศักยภาพความพร้อมด้านที่ฟักตามหลักความเชื่อของการท่องเที่ยวสายมูมากที่สุด คือ การใช้สีโทนสว่างภายในและภายนอกที่ฟักเพื่อเพิ่มพลังบวกให้กับคนที่มาฟักอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = .75) รองลงมา ได้แก่ ที่ฟักสะอาดเป็นระเบียบเพื่อเปิดรับพลังงานและโอกาสดี ๆ ใหม่ ๆ เข้ามาให้กับนักท่องเที่ยวที่มาฟักอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = .72) และมีอากาศถ่ายเทสะดวกจะช่วยให้พลังงานไหลเวียนได้ดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = .78)

นอกจากนั้น ผู้ให้ข้อมูลยังให้สัมภาษณ์ถึงศักยภาพของที่ฟักตามหลักความเชื่อของการท่องเที่ยวสายมู ในพื้นที่ตำบลภูเขาทอง ตามรายละเอียดดังนี้

“...การสร้างที่ฟักโฮมสเตย์ ครั้งแรกที่สร้างไม่คิดอะไรมากนักหรอก คิดแค่จะทำที่ฟักหันหน้าเข้าหาทิศใต้เป็นทิศทางที่ดีที่สุด เพราะเปิดรับแสงแดดและกระแสลมดี ๆ ที่พัดผ่านเข้ามาทางทิศนี้ตลอดทั้งปี ปากก็คิดว่าเป็นการช่วยเพิ่มพลังงานชีวิต โชคลาภ สิริมงคล...” (จามิกรณ์, สัมภาษณ์วันที่ 20 มิถุนายน 2567)

“...เวลามาพักก็จะดูประตูบ้านต้องไม่ตรงกับประตูห้องน้ำ กลัวสิ่งที่ไม่มองเห็น...ดูการหันหน้าที่พัก ว่าไปทิศใด ดูว่าสะอาดเป็นระเบียบไหม...” (ชญญา, สัมภาษณ์วันที่ 9 มิถุนายน 2567)

“...เวลามาพักจะชอบสีของที่พักสีสว่างสดใสสีส้ม สีเขียวอ่อนอะไรประมาณนี้ ประตูก็ต้องเป็นประตูที่มีโทนสีสว่าง ประตูโคมสแตย์และรีสอร์ทที่เคยมาพักก็จะเปิดเข้าข้างในถือว่าเป็นการรับพลังงานดี ๆ เข้าสู่ที่พัก แต่บางแห่งประตูเปิดออกไปนอกที่พักเพราะจะทำให้ได้พื้นที่ในห้องมากขึ้น เราก็ขอเปลี่ยนใหม่เขาก็ให้นะ...” (สุนิสา, สัมภาษณ์วันที่ 9 มิถุนายน 2567)

“...ห้องครัวเป็นห้องที่เกี่ยวเนื่องกับสุขภาพและธาตุไฟ ไม่สร้างห้องครัวไว้หน้าบ้านหรือประตูบ้าน ป่าสร้างห้องครัวไว้หลังบ้าน เวลาป่าจะสร้างที่พักโฮมสเตย์ก็ศึกษาหลาย ๆ อย่าง และมีความเชื่อเรื่องธาตุไฟและธาตุน้ำในครัวไม่ให้ติดกัน เวลาเราสั่งตู้เย็นมาก็ต้องหาที่วางแยกกับเตาและซิงค์ ห้องครัว ห้องนั่งเล่น และห้องกินข้าวอยู่ในห้องเดียวกัน...พื้นที่มีไม่มาก ส่วนใหญ่จะให้พื้นที่ห้องนอนมากกว่า...” (สุกัญญา, สัมภาษณ์วันที่ 10 มิถุนายน 2567)

“...เวลาลุงสร้างประตูห้องนอนก็จะไม่ให้ตรงกับบันไดเพราะเชื่อว่าเป็นทางผีผ่าน...” (วีระ, สัมภาษณ์วันที่ 10 มิถุนายน 2567)

“...เวลาเลือกที่พักจะเลือกที่อยู่ไกลจากเสียงดังห้องสงบเงียบ ปลอดภัย แต่บางทีมันมีเสียงบ้างเวลารถผ่าน และหันหน้าไปทางตะวันออกเฉียงใต้ก็ยังดีอยู่...” (แซนดี้, สัมภาษณ์วันที่ 20 มิถุนายน 2567)

“...ที่พักที่ภูเขาทองเป็นรีสอร์ทที่สร้างหลังเล็ก ๆ พักได้ 2 - 3 คน มีเฉพาะห้องนอนกับห้องน้ำ ส่วนห้องครัวก็แยกต่างหาก ไม่เหมือนโฮมสเตย์ที่เคยไปพักเขาจะสร้างหลังใหญ่ เพราะพักได้หลายคน สะอาด น่าเข้าพักถูกหลักฮวงจุ้ย ห้องน้ำก็สำคัญ ของเขาสะอาด มีความเชื่อว่าจะนำพลังดี ๆ เข้ามาในที่พัก คนมาพักก็รู้สึกสงบร่มเย็นเป็นสุข...” (สุรภีร์, สัมภาษณ์วันที่ 20 มิถุนายน 2567)

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า โฮมสเตย์ที่ชาวบ้านสร้างขึ้นจะสร้างหันหน้าไปทางทิศใต้ เนื่องจากลมสามารถพัดผ่านเข้ามาได้ตลอดทั้งปี และเปิดรับแสงแดดช่วยเพิ่มพลังงานชีวิต โชคลาภ สิริมงคล ทาสีที่พักสดใส เพื่อให้เด่น มีห้องครัว ห้องน้ำ 2 ห้อง เพียงพอต่อการพักหลายคนห้องนอนจะเป็นห้องนอนรวมสามารถนอนได้หลายคนเป็นห้องแอร์ มีห้องครัวให้ทำกับข้าวได้ มีตู้เย็นให้แช่อาหารได้อีกด้วย มีห้องนั่งเล่น สามารถนั่งทำงานได้ มีโทรทัศน์ พัดลม รีสอร์ทก็เช่นเดียวกันที่ใช้สีสดใส แต่รีสอร์ทจะมีเฉพาะห้องนอนกับห้องน้ำ ส่วนห้องนั่งเล่นจะเป็นระเบียงหน้าบ้านใช้รับลมได้ ประตูบ้านที่ดีต้องสะอาด แข็งแรง มีคุณภาพ และต้องไม่ตรงกับประตูบานอื่น ๆ โดยเฉพาะประตูห้องน้ำเพื่อป้องกันไม่ให้พลังงานดี ๆ ถูกพัดผ่านออกไป นอกจากนี้เนื่องจากตามหลักฮวงจุ้ยแล้วประตูเป็นด่านแรกในการต้อนรับพลังงานเข้าบ้าน ยิ่งประตูสะอาด แข็งแรง และมีคุณภาพดีมากเท่าไร ก็ยิ่งสื่อถึงพลังงานบวกที่จะเข้ามาเท่านั้น ซึ่งโดยทั่วไปแล้วควรใช้ประตูที่มีโทนสีสว่าง นอกจากนี้ลักษณะประตูควรต้องเป็นประตูที่เปิดเข้ามาข้างในบ้าน เพราะประตูที่เปิดเข้ามาในที่พักจะเป็นการนำพาพลังงานดี ๆ เข้าสู่บ้าน จากปรากฏการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงศักยภาพความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวสายบุญในระดับดีสำหรับรีสอร์ทจะมีห้องอาหารแยกต่างหาก

สรุปและอภิปรายผล

1. สถานภาพที่พักในปัจจุบันของพื้นที่ตำบลภูเขาทอง มี 2 ลักษณะ คือ เป็นที่พักของเอกชนจะเป็นรีสอร์ทห้องปรับอากาศ ทำเป็นบ้านพักเป็นหลัก มีทั้งแบบครอบครัวและมากันเป็นคู่ สะดวกสบาย แต่ราคาแพงกว่าที่พักของชุมชนที่เป็นโฮมสเตย์ ราคาประหยัด แต่อาจต้องอยู่รวมกันหลายคน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากนักท่องเที่ยวมีหลายระดับ การสร้างความรู้สึกความเป็นเจ้าของให้กับคนในชุมชน แต่ก็มีส่วนที่ส่งผลกระทบต่ออยู่บ้างเมื่อเทียบกับรีสอร์ททั่วไป นั่นคือ การปรับปรุงคุณภาพของที่พักและบริการของโฮมสเตย์ยังสู้กับเอกชนไม่ได้ การปรับราคาไม่สามารถทำได้ง่ายนัก เนื่องจากมีราคาใกล้เคียงกับคู่แข่งสถานที่ตั้งของกลุ่มโฮมสเตย์ตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบทการเดินทางไม่สะดวกในบางฤดูกาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีตา ศรีสุวรรณ และบงกช เดชมิตร (2562) ที่มีมุมมองในการจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์ให้คงเสน่ห์และแตกต่างอย่างมีอัตลักษณ์เพื่อตอบโจทย์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการสร้างภาคีเครือข่ายกับท้องถิ่นใกล้เคียง เช่นเดียวกับงานศึกษาของกาญจนา สุคันธสิริกุล (2558) ที่สะท้อนให้เห็นถึงการบริหารจัดการโฮมสเตย์ที่ยังมีปัญหาอุปสรรคในเรื่องระยะทาง ของที่พักโฮมสเตย์ห่างไกลจากความเจริญ

2. ศักยภาพการบริหารจัดการที่พักของการท่องเที่ยวสายมูเตลู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนศักยภาพด้านที่พักภายใต้หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของการท่องเที่ยวสายมูเตลู โดยรวมอยู่ในระดับมากและทุกด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกันที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากในการบริหารจัดการที่พักของเอกชนที่เป็นรีสอร์ท ได้ให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านที่พักได้มาตรฐานของการบริหารจัดการโฮมสเตย์และการบริหารจัดการภายใต้หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2550) ที่ได้คำนึงถึงความเป็นมิตรกับชุมชนความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว จึงได้จัดบริการที่พักที่สร้างสรรค์บรรยากาศแบบสบาย ๆ และใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการบริหารจัดการโดยชุมชนซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของพัชรภรณ์ จันทราภรณ์ (2563)

นอกจากนี้ยังพบว่า ศักยภาพความพร้อมด้านที่พักตามหลักความเชื่อของการท่องเที่ยวสายมูเตลู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับศักยภาพสูงที่สุด คือ การตกแต่งที่พักตามความเชื่อของการท่องเที่ยวสายมูเตลูในระดับมาก รองลงมาได้แก่ การสร้างที่พักตามความเชื่อของการท่องเที่ยวสายมูเตลูในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีศักยภาพความพร้อมด้านที่พักตามหลักความเชื่อของการท่องเที่ยวสายมูเตลูมากที่สุด คือ การใช้สีโทนสว่างภายในและภายนอก ที่พักเพื่อเพิ่มพลังบวกให้กับคนที่มาพักอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ที่พักสะอาดเป็นระเบียบเพื่อเปิดรับพลังงานและโอกาสดี ๆ ใหม่ ๆ เข้ามาให้กับนักท่องเที่ยวที่มาพักอยู่ในระดับมาก และมีอากาศถ่ายเทสะดวกจะช่วยให้พลังงานไหลเวียนได้ดี อยู่ในระดับมากเช่นกัน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการจัดสร้างที่พัก และการวางห้องพักต่าง ๆ มีการตกแต่งตามหลักฮวงจุ้ย เพื่อให้คนที่เข้าพักรู้สึกสะดวกสบายและอยากกลับมาพักซ้ำในการมาเยือนครั้งต่อไป นอกจากนี้นักท่องเที่ยวที่มาพักส่วนใหญ่จะมาฉลองสมโภชนองค์เจ้าแม่โถะโทะ และมาเที่ยวประเพณีบุญบั้งไฟ ซึ่งมีความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อโชคลางอยู่แล้ว การเลือกที่พักจึงต้องการเพิ่มพลังงานบวก และให้มีการไหลเวียนของพลังงานซึ่งสิ่งที่ดีในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ อธิป จันทรสุริย์ (2565) อธิบายคำว่า “มูเตลู” ไว้ว่า เป็นการบูชาเครื่องรางของขลังมงคลเสริมดวงจึงทำให้เกิดคำว่า “สายมู” ที่ใช้เรียกแทนบุคคลที่บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และเครื่องรางของขลังต่าง ๆ โดยรวมความหลากหลายทางความเชื่อและศาสนา เป็นสิ่งที่ช่วยยึดเหนี่ยวจิตใจให้กับผู้ที่ศรัทธาในด้านบวก เช่นเดียวกับหลักการจัดบ้านตามหลักฮวงจุ้ยในงานศึกษา

แนวทางในการปรับที่ปักให้สอดคล้องกับนักท่องเที่ยวสายมู จะต้องคำนึงถึงหลักความเชื่อของสายมู คือ สงบ สะอาดสบาย มีการนำสิ่งที่ทำให้พลังงานไหลเวียนเข้าสู่ที่ปักเพื่อเพิ่มพลังบวก ซึ่งในพื้นที่ตำบลภูเขาทอง สามารถตอบโจทย์นักท่องเที่ยวสายมูได้เป็นบางแห่ง แต่บางแห่งอาจต้องมีการเพิ่มการตกแต่งเพิ่มเติม โดยการให้ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. ชุมชนที่ให้บริการที่ปักโฮมสเตย์ ควรจัดให้มีห้องครัวที่สะอาดที่สามารถทำครัวได้ และควรจัดให้มีบริการห้องน้ำที่สะอาดและมิดชิด มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก
2. ควรมีร้านสะดวกซื้อตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงที่ปักโฮมสเตย์ของชุมชน เพื่อความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว ในขณะที่ชุมชนควรรักษาสภาพเดิม และความงดงามของสถานที่
3. ที่ปักควรอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว
4. ควรเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งชุมชนสามารถจัดประสบการณ์การท่องเที่ยวด้านที่ปักที่มีความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยวได้ โดยจัดที่ปักโฮมสเตย์ให้เป็นไปตามธรรมชาติของชุมชน
5. ควรเพิ่มการตกแต่งที่ปักตามความเชื่อของนักท่องเที่ยวสายมู

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการเพิ่มศักยภาพของการบริหารจัดการที่ปัก ตามหลักความเชื่อของการท่องเที่ยวสายมูในพื้นที่ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส
2. ควรศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจด้านที่ปักของการท่องเที่ยวสายมูในพื้นที่ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา สุคันธสิริกุล. (2558). การพัฒนาศักยภาพการตลาดบริการของโฮมสเตย์ที่ได้รับรองมาตรฐานในจังหวัดนราธิวาส. สืบค้นเมื่อ 2 มกราคม 2568, จาก <http://sutir.sut.ac.th:8080/jspui/bitstream/123456789/5660/1/Fulltext.pdf>
- กรุงเทพธุรกิจ. (2566). 'เที่ยวสายมู' มาแรงจัด! ททท. คาดปี 66 รายได้สะพัดกว่า 1.5 หมื่นล้าน. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2568, จาก: <https://www.bangkokbiznews.com/business/business/ 1074244>
- จิรนนท์ ไชยมานอกซ์, ภัทรพันธ์ พันธุ์ และเลหฬ่า ตรีเอกานุกูล. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา. ในการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ราชภัฏวชิร ครั้งที่ 4 ที่หอประชุมมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. (หน้า 377-387). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- เจตน์สฤษดิ์ สังขพันธ์. (2563). การพัฒนารูปแบบการสร้างสรรค์ชุมชนเข้มแข็งในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- ชนัญ วงษ์วิภาค. (2552). เอกสารประกอบการสอนวิชาการจัดการท่องเที่ยววัฒนธรรม. นครปฐม: คณะวิทยาการจัดการและคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่12). กรุงเทพฯ: ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์โพรเกรสซิฟ.

- ธนาภรณ์ วงศ์ชู. (2566). แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงศรัทธา (สายมู) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง. (วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ปทุมธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). หลักการวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประไพพิมพ์ สุธีวินนันทน์ และประสพชัย พสุนนท์. (2559). กลยุทธ์การเลือกตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ. วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 29(2), 32-48.
- ประเมษฐ์ พิษณุพันธ์เดชา. (2561). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ของเกาะฮองกงที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทย. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมรดกวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์วิทยาลัยนวัตกรรม). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ปทุมธานี.
- พัชรภรณ์ จันทรมหา. (2563). การศึกษาศักยภาพชุมชนด้านการบริหารจัดการที่พักแบบมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยในจังหวัดสระแก้ว. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์, 22(1), 105-111.
- ศิริวรรณ สิทธิกา. (2566, 16 สิงหาคม) จักรวาลสายมู การตลาดที่ขับเคลื่อนด้วยความเชื่อกับวัตถุที่ถูกทำให้ศักดิ์สิทธิ์ ไทยรัฐออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2568, จาก <https://plus.thairath.co.th/topic/politics&society/103603>.
- สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2550). การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรีตา ศรีสุวรรณ และบงกช เดชมิตร. (2562). แนวทางการจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์ให้คงเสน่ห์ และแตกต่างอย่างมีอัตลักษณ์เพื่อตอบโจทย์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. วารสารการจัดการธุรกิจมหาวิทยาลัยบูรพา, 8(1), 8-16.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2548). ระเบียบสำนักพัฒนาการท่องเที่ยวว่าด้วยการประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- สุพร อ่อนพุทธา วิญญู ปรอยกระโทก วรางกูร อิศรางกูร ณ อยุธยา และสัจจาภาจ จอมโนนเขวา. (2566). คุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าและการตัดสินใจท่องเที่ยว: นักท่องเที่ยวเจนซีสายมูเตลู. สยามวิชาการ, 24(42), 75-94.
- องค์การบริหารส่วนตำบลภูเขาทอง. (2567). ศาลเจ้าแม่โตะโมะ. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2567, จาก <http://phukao-thong.go.th/index.php?op=>
- อธิป จันทรสุรีย์. (2564). มูเตลู: ความเชื่อกับการท่องเที่ยว. วารสารที่ทัศนวัฒนธรรม สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 20(1), 220-240.
- อาหมัดอัลซารี มูเก็ม. (2559). ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ ที่มีความสัมพันธ์ต่อวิถีชีวิตของชนกลุ่มชาติพันธุ์เขมรบนพื้นที่บ้านจารย์ อำเภอสงขลา จังหวัดสุรินทร์. (ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาบัณฑิตอาสาสมัคร). วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ปทุมธานี.
- Cochran, W. G. (1977). Sampling techniques (3rd Ed.). New York: John Wiley and Sons
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing (5th ed.). New York: Harper & Row.
- Dickman, C. R. (1996). Overview of the impacts of feral cats on Australian native fauna. Australian Canberra: Australian Nature Conservation Agency.

Kreiner, G., & Wall, G. (2015). Tourism and religion: Spiritual journeys and their consequences. New York: Springer.

Knight Frank Thailand. (2568). เปิดตำรา ฐ (เตลู) 5 ของแต่งบ้าน เสริมเฮง สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2568, จาก <https://thailandpropertynews.knightfrank.co.th/>

บุคลากรกรม

กฤษ เสนาพันธ์. (2567, พฤษภาคม 21). บ้านวังน้ำเย็น ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส. (สัมภาษณ์).

จามิกรณ์. (2567, มิถุนายน 20). จามิกรณ์โฮมสเตย์ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส. (สัมภาษณ์).

ชัยญา. (2567, มิถุนายน 9). รีสอร์ทไร่ไผ่ป่าโจ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส. (สัมภาษณ์).

แซนดี้. (2567, มิถุนายน 20). ไผ่ป่าโจ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส. (สัมภาษณ์).

ดำ พันธุ์มณี. (2567, มิถุนายน 6). โฮมสเตย์บ้านโต๊ะโมะ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส. (สัมภาษณ์).

เทียม ชัยโคตร. (2567, พฤษภาคม 20). อบต.ภูเขาทอง ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส. (สัมภาษณ์).

นฤพนธ์ โยงปราง. (2567, มิถุนายน 6). บ้านไผ่ป่าโจ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส. (สัมภาษณ์).

ปราณี ทวีรัตน์. (2567, พฤษภาคม 22). บ้านโต๊ะโมะ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส. (สัมภาษณ์).

ปาน ทะขุ่ย. (2567, พฤษภาคม 22). ศาลเจ้าแม่โต๊ะโมะ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส. (สัมภาษณ์).

ฟ้าชียะห์ ลอกอ. (2567, มิถุนายน 6). รีสอร์ทไร่ไผ่ป่าโจ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส. (สัมภาษณ์).

วีระ. (2567, มิถุนายน 10). บ้านภูเขาทอง ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส. (สัมภาษณ์).

สุกัญญา. (2567, มิถุนายน 9). รีสอร์ทไร่ไผ่ป่าโจ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส. (สัมภาษณ์).

สุนิสา. (2567, มิถุนายน 9). รีสอร์ทไร่ไผ่ป่าโจ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส. (สัมภาษณ์).

สุภาพ จามิกรณ์. (2567, พฤษภาคม 21). จามิกรณ์โฮมสเตย์บ้านโต๊ะโมะ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส. (สัมภาษณ์).

สุรภีร์. (2567, มิถุนายน 20). บ้านโต๊ะโมะ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส. (สัมภาษณ์).

อัมพร ฤทธิ์ชาวี. (2567, พฤษภาคม 20). อบต.ภูเขาทอง ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส. (สัมภาษณ์).

อุสมัน. (2567, มิถุนายน 6). รีสอร์ทไร่ไผ่ป่าโจ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส. (สัมภาษณ์).